

Cinsiyetli Varlık Olarak Beden

Önümüze koyduğumuz daimi hedef, mekânı, nesneyi veya aleti kendimiz için var etmemizi, onları sahiplenmemizi sağlayan ilksel işlevi apaçık ortaya koymak ve bu kendine mal etmenin yeri olarak bedeni betimlemektir. Oysa mekâna veya algılanan şeye başvurduğumuz sürece, bedenli özne ile onun dünyası arasındaki ilişkiyi yeniden keşfetmek kolay değildi; çünkü bu ilişki, epistemolojik özne ile nesne arasındaki katıksız alışveriş sırasında kendiliğinden dönüşür. Gerçekten de doğal dünya, benim için varoluşunun ötesinde, kendinde varolan olarak kendini sunar, öznenin ona kendini açmasını sağlayan aşkınlık edimi kendini de beraberinde götürür ve biz, varolmak için algılanmaya gerek duymayan bir dünyanın karşısında buluruz kendimizi. Öyleyse, bizim için varlığın doğuşunu açıklamak istiyorsak, son olarak, deneyimimizin sadecebizim için bir anlamı ve gerçekliği olan kısmını, yani afektif ortamımızı ele almamız gerekir. Bir nesnenin veya bir varlığın nasıl olup da arzu veya sevgi sayesinde bizim için varolmayı başladığını görmeye çalışalım, böylece genel olarak nesnelerin ve varlıkların nasıl olup da varolduğunu anlayabiliriz. [Merleau-Ponty 2016:220]

İfade Olarak Beden ve Söz

Bedenin bilimsel nesneden ayrı bir birliği olduğunu kabul ettik. “Cinsel işlevinde” dahi bir yönelimsellik ve bir imleme gücü olduğunu keşfettik. Söz fenomenini ve salt imleme edimini betimlemeye çalışırken, klasik özne-nesne ikiliğini kesin şekilde aşıp geride bırakma şansını bulacağız.

Özgün bölge olarak sözün bilincine varma, doğal olarak geç gerçekleşir. Her yerde olduğu gibi burada da sahip olma bağıntısı, her ne kadar alışkanlık sözcüğünün etimolojisinde görünür olsa da, öncelikle olma

alanının bağıntıları tarafından, başka bir deyişle, dünya-içi ve ontik bağıntılar tarafından maskelenmiştir. Dile sahip olmak öncelikle “sözel imgelerin”, yani söylenen veya işitilen sözcüklerin bizde bıraktığı izlerin basit fiili varoluşu gibi anlaşılır. Bu izlerin bedensel olması veya bu “bilinçdışı psişizm” içinde birikmeleri pek de önemli değildir ve her iki durumda da “konuşan özne” olmaması bakımından dil anlayışı aynıdır. İster sinirsel mekaniğin yasalarına göre stimuluslar, sözcüğün eklemelenmesini sağlayabilecek uyarılmalara yol açsın, ister bilinç halleri, edinilmiş çağrışımlar uyarınca, uygun sözel imgelerin belirmesini sağlasın, her iki durumda da söz, üçüncü şahıstaki bir fenomeni devresi içinde yer alır, konuşan kimse yoktur, kendilerini yöneten herhangi bir konuşma yönelimi olmaksızın oluşmuş bir sözcük akışı vardır. Sözcüklerin anlamı, isimlendirilmesi söz konusu olan stimuluslarla veya bilinç halleriyle birlikte verili kabul edilir, sözcüğün ses veya eklemelenme konfigürasyonu serebral veya psişik izlerle birlikte verilidir, söz bir eylem değildir, öznenin içsel imkânlarını göstermez: Elektrik lambası akkor haline gelebildiği gibi insan da konuşabilir. Yazı dilini değil de konuşma dilini etkileyen veya sözü değil de yazıyı etkileyen fiili bozukluklar olduğuna ve dil kesitler halinde bölünüp ayrışabildiğine göre, demek ki dil bir dizi bağımsız paylardan oluşur ve genel anlamıyla söz bir akıl varlığıdır.

[Merleau-Ponty 2016:246-47]